

Verkleinen spreiding aflevergewicht vleesvarkens

Robert Hoste, Willy Baltussen, LEI-gedetacheerden op het PV

Op het Proefstation voor de Varkenshouderij te Rosmalen is een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheid de spreiding in aflevergewicht van vleesvarkens te verkleinen door een alternatieve opleg- en voerstrategie.

Door deze opleg- en voermethode wordt de spreiding in aflevergewicht teruggebracht, waardoor minder gewichtskortingen ingehouden worden. De technische resultaten veranderen niet. Het saldo per varkensplaats neemt met **f 2,- à 4,-** per jaar toe door de gevonden kleinere spreiding in aflevergewicht.

Inleiding

In Nederland werd in 1990 ongeveer 17% van de slachtvarkens afgeleverd met een geslachtsgewicht onder 73 kg of boven 93 kg. Buiten dit gewichtstraject (momenteel 75 tot en met 95 kg) wordt de vleesprijs gekort met enkele centen, oplopend tot 40 cent per kg, naarmate het gewicht verder van dit traject afwijkt. Meestal wordt een afdeling varkens in twee of drie keer afgeleverd, om deze gewichtskortingen te ontlopen. Toch zijn er altijd dieren die zeer snel of zeer langzaam zijn gegroeid. Deze dieren vallen dan buiten het gewichtstraject en worden gekort. De gemiddelde korting in 1990 bedroeg gemiddeld **f 1,60** per afgeleverd varken. Per varkensplaats per jaar is dat een kleine **f 5,-**.

Verondersteld is dat dieren snel (of langzaam) groeien, doordat ze veel (of weinig) voer opnemen. Door de snelle groeiers relatief weinig voer te verstrekken en de langzame groeiers relatief veel, kan worden bereikt dat de verschillen in aflevergewicht kleiner worden. Het financieel voordeel zal vooral bestaan uit vermindering van gewichtskorting.

Opzet van de proef

De proef is uitgevoerd in de periode april 1989 tot en met december 1991 en bestond uit vijf mestrondes.

In het onderzoek zijn borgen en zeugen gescheiden gemest. De varkens zijn per ronde in één keer opgelegd en in één keer afgeleverd.

In de proefgroep is:

- het verschil in opleggewicht binnen elk hok zo

klein mogelijk gemaakt. Hierdoor ontstaan er hokken met zware en hokken met lichte biggen;

- aan elk hok, ondanks de verschillen in gemiddeld gewicht, dezelfde hoeveelheid voer verstrekt. Hierdoor krijgen de zware dieren relatief weinig en de lichte dieren relatief veel voer.

Op deze wijze is in de proefgroep getracht de zwaardere biggen (de snellere groeiers) te remmen en de lichte biggen (de langzame groeiers) te stimuleren.

In de controlegroep is:

- het verschil in opleggewicht binnen een hok zo groot mogelijk gemaakt, dus zware en lichte biggen bij elkaar in een hok;

- het voerniveau per hok afgestemd op het gemiddelde gewicht in het hok.

Resultaten

Tussen de controle- en de proefgroep zijn geen verschillen in de gemiddelde technische resultaten aangetroffen (zie tabel 1). Opleg- en aflevergewicht zijn gemiddeld niet verschillend. Ook de groei, de voederconversie en de voeropname zijn gelijk.

Het doel van het onderzoek betreft de verschillen in technische resultaten tussen dieren. Voornamelijk is gekeken naar verschillen in aflevergewicht tussen dieren in een koppel.

De variatie in aflevergewicht kan zichtbaar worden gemaakt door te kijken naar het aantal dieren dat buiten het gewichtstraject met de hoogste uitbetalingsprijs (73-93 kg) valt (tabel 2).

Ook is gekeken in hoeverre deze dieren gemiddeld afwijken van dit gewichtstraject.

Uit tabel 2 blijkt:

- dat meer dieren in de controlegroep gewichtskorting krijgen
  - en dat de gewichtskorting per dier groter is,
- Zowel de proef- als de controlegroep zijn gestart met eenzelfde spreiding in opleggewicht, in het hele koppel, dus de verschillen in eindgewicht zijn veroorzaakt doordat in de controlegroep de groei van de varkens grotere verschillen vertoont dan in de proefgroep.

In tabel 3 wordt voor beide behandelingen de groei weergegeven van de 10% dieren met de laagste groei in vergelijking met de 10% dieren met de hoogste groei. Ook de gemiddelde

groei van alle dieren wordt per behandeling weergegeven. De gemiddelde daggroei was in beide behandelingen gelijk. Het verschil tussen de beste en slechtste groeiers in de proefgroep is echter kleiner dan in de controlegroep. Dit betekent dat de vleesvarkens met de laagste groei in de proefgroep een hogere groei halen, terwijl de harde groeiers wat afgeremd zijn.

Per saldo

Met het computerprogramma Bepaling Afleverschema Mestvarkens (BAM)* is doorgerekend tot welk saldooverschil de kleinere spreiding in aflevergewicht kan leiden.

Uit deze berekeningen volgt dat het saldo per varkensplaats per jaar in de proefgroep f 2,- tot f 4,- hoger ligt dan in de controlegroep. Dit ►

*) Zie proefverslag PI.31, Afleverschema's voor mestvarkens, Rosmalen, 1988

Tabel 1: Gemiddelde technische resultaten in de proef voor beide behandelingen

	Controle	Proef
aantal dieren	479	480
opleggewicht (kg)	23,1	23,1
aflevergewicht (kg)	103,8	103,8
groei (g/dag)	773	772
voeropname (kg/dag)	2,14	2,13
voerconversie	2,77	2,76

Tabel 2: Percentage dieren dat buiten het optimale aflevertraject (73-93 kg geslacht gewicht) valt en de gemiddelde afwijking

	Controle	Proef
% dieren	19%	1 5 %
kg	13 kg	9 kg

Tabel 3: Gemiddelde daggroei in beide behandelingen voor de 10% dieren met de laagste, respectievelijk hoogste groei en voor alle dieren

	laagste 10%	hoogste 10%	alle dieren
Controle	606	930	773
Proef	627	918	772

bedrag is afhankelijk van het aantal keren dat afgeleverd wordt. Indien per mestronde vaker wordt afgeleverd neemt het voordeel af. Het behaalde saldovoordeel bestaat volledig uit een verschil in gewichtskorting tussen de proef- en controlegroep.

Andere mogelijkheden die ontstaan bij het toepassen van de alternatieve opleg- en voerstrategie zijn:

- er kan gemiddeld eerder afgeleverd worden. Hierbij krijgen sommige van de laatst afgeleverde dieren toch weer gewichtskorting, maar door de hogere rondesnelheid neemt het jaarsaldo toe.
- of het aantal keren afleveren kan worden teruggebracht. Het jaarsaldo kan hierdoor weliswaar iets achteruit gaan, doordat er ook dieren zijn met gewichtskorting. Er is echter minder arbeid nodig bij het afleveren.

Tenslotte

Geconcludeerd kan worden dat een alternatieve wijze van opleg en voeren een mogelijkheid is om het verschil in eindgewicht te verkleinen. Hierdoor zal het saldo per varkensplaats op het bedrijf vergroot worden,

De biggen moeten daartoe zodanig opgelegd worden, dat de spreiding in opleggewicht per hok zo klein mogelijk is, terwijl de voerhoeveelheid in ieder hok precies gelijk gehouden wordt.

Een uitgebreide beschrijving van het onderzoek is te vinden in proefverslag P 1.87, 'Verkleinen van de spreiding in aflevergewicht van vleesvarkens'. ■

In de praktijk zijn er grote verschillen in eindgewicht.